

VERTAALD DOOR ...

Wie vertaalt, loopt onvermijdelijk tegen de grenzen van de taal aan. In deze rubriek presenteert elke maand een vertaler zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem – en de uiteindelijke oplossing.

Jan Pieter van der Sterre

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

In zijn boek *The Sense of Style* geeft de Amerikaanse taalkundige Steven Pinker schrijfadviezen – universele regels, maar ook regels die vooral opgaan voor het Engels. De Nederlandse vertaling (*Gevoel voor stijl*) kan dan ook nuttige diensten bewijzen in onze verengelsende samenleving.

In het boek komen talloze voorbeeldzinnen voor, en het bleek uiteindelijk onontkoombaar die allemaal in het Nederlands te vertalen. Een van die voorbeeldzinnen was “Rarely is the question asked: is our children learning?”, afkomstig uit de mond van de voormalige president van Amerika George Bush, een notoire taalblunderaar. De correcte versie ‘... are our children ...’ bevat een ongemakkelijke herhaling (‘are our’) en die probeerde hij te vermijden door *is* te gebruiken.

Hoe hebt u het opgelost?

Met veel piekeren vind je als vertaler misschien een grammaticaal equivalent dat in de buurt komt, bijvoorbeeld ‘... is zijn kinderen aan het leren’, dat dan gezegd zou worden ter voorkoming van ‘... zijn zijn kinderen aan het leren’. Maar een Nederlandse vertaling die precies het Amerikaanse probleem weergeeft (een grammaticaal juiste zin die moeilijk uitspreekbaar is vervangen door een bijpassende ongrammaticale zin) was eenvoudigweg niet te vinden. Daarom heb ik besloten in dit soort gevallen de fouten gecorrigeerd weer te geven, dus hier ‘... zijn onze kinderen aan het leren’.

Wel heb ik een enkele keer tegen dit principe gezondigd; in het drukproefstadium werd de verleiding soms te groot. Bij de bespreking van *to lie* (‘liggen’) en *to lay* (‘leggen’) bijvoorbeeld, is “Lay Down Sally” (uit een song van Eric Clapton) omgezet in ‘Ga leggen, Sally’. Dat paste mooi bij de opgeruimde toon van het boek.

Jan Pieter van der Sterre vertaalt sinds 1990, uit het Engels (onder anderen Boswell, Conrad, Hofstadter) en het Frans (onder anderen Voltaire, Queneau, Echenoz).

Foto: Raymond Noë